

בש"פ 603/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 603/23

לפני: כבוד השופט י' כשר

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ע' מיכליס), מיום 20.12.2022, ב-מ"ת 9345-04-20

תאריך הישיבה: ז' בשבט התשפ"ג (29.01.23)

בשם העורר: עו"ד יפית וייסנבוך

בשם המשיבה: עו"ד מסעד מסעד

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט ע' מיכליס, ס"נ), מיום 20.12.2022, ב-מ"ת 9345-04-20, בבקשת העורר לעיון חוזר בהחלטה המורה על מעצרו עד תום ההליכים.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

1. על ההליכים הקודמים שהתנהלו בעניינו של העורר פורט בהרחבה במספר החלטות קודמות של בית משפט זה. על כן, אעמוד על הדברים בתמצית.
2. ביום 8.4.2020 הוגש נגד העורר כתב אישום, הכולל 22 אישומים, ומגולל מסכת עבירות מין רבות וחמורות שביצע העורר, לפי הנטען, בשתיים מבנותיו. מרבית האישומים מתייחסים לַבְתּוֹ של העורר (שכונתה בכתב האישום "א.א", וכך תכונה גם להלן), אשר לפי כתב האישום ביצע בה הנאשם עבירות מין קשות, משנת 1997 ועד שנת 2010, החל מהמועד בו הייתה המתלוננת א.א כבת 5 ועד שהייתה כבת 18. משנת 2010 ועד שנת 2020 ביצע העורר עבירות מין קשות בַּבְתּוֹ הצעירה יותר (אשר כונתה, בכתב האישום, "ב.ב", וכך תכונה גם להלן), מעת שהייתה בת 8 ועד שמלאו לה כ-18 שנים.
- כתב האישום הינו חמור מאין כמותו, מדובר בעבירות המין הקשות ביותר (אונס, מעשי סדום ומעשים מגונים), וכתב האישום כולו הינו מסמך קשה לקריאה.
3. העורר נעצר לראשונה ביום 22.3.2020. בד בבד עם הגשת כתב האישום, כשבועיים לאחר מעצרו של העורר, הוגשה בקשת מעצר עד לתום ההליכים.
- ביום 22.6.2020 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. הטעמים העיקריים לכך היו המסוכנות הרבה שנשקפה מהעורר (עליה ניתן היה ללמוד גם מתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו), לרבות הסכנה להישנות הפגיעה במתלוננות; כמו גם החשש משיבוש הליכי משפט בשל השפעת העורר על המתלוננות.
4. מאז החלטה זו, הוגשו מספר בקשות של המדינה להארכת מעצרו של העורר בהתאם לסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). בית משפט זה, בשורה של החלטות, קיבל את הבקשות והורה על הארכת מעצרו של העורר (בש"פ 9110/20; בש"פ 2176/21; בש"פ 4344/21; בש"פ 6282/21).
- יחד עם זאת, כבר במסגרת ההחלטה בבקשה הראשונה להארכת מעצר (בש"פ 9110/20; 5.1.2021), קבע השופט א' שטיין כי היה ועדיין המתלוננות לא תמסרנה בחודשיים הקרובים לאחר ההחלטה, "הדבר יהווה נסיבה חדשה לעניינו של סעיף 52(א) לחוק המעצרים, אשר יחייב עיון חוזר במעצר ובתנאיו" (בש"פ 9110/20; 5.1.2021).
5. בהסתמך על החלטה זו, הגיש העורר מספר בקשות לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים. במסגרת הדיון בבקשות אלו אף הוגשו תסקירי שירות מבחן, אשר בכולם נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו של העורר ממעצר מאחורי סורג ובריח. כל אותן בקשות נדחו והעורר נותר במעצר מאחורי סורג ובריח.
- בצד האמור, במסגרת ההחלטה בבש"פ 4344/21 מיום 4.7.2021 (בקשה שלישית להארכת מעצרו של העורר על פי סעיף 62 לחוק המעצרים), קבע השופט א' שטיין כי: "הגשת בקשה להארכת מעצר נוספת על ידי המדינה - רביעית במספר - אשר תבוא בגדרו של סעיף 62 לחוק המעצרים (להלן: ההארכה הרביעית) תהא טעונה

בדיקה מחודשת של חלופת מעצר בדמותו של מעצר בפיקוח אלקטרוני במקום מרוחק אשר הוצע על ידי המשיב, זאת במסגרת עיון חוזר במעצרו שיקויים על ידי בית המשפט המחוזי" (בפסקה 14). במסגרת ההחלטה, פירט השופט א' שטיין את תנאי החלופה שייבחנו על ידי בית המשפט המחוזי, ככל שידרש לכך, מקום בו תוגש בקשה רביעית להארכת מעצר כאמור (ראו פירוט בפסקה 15 להחלטה בבש"פ 4344/21).

6. בחלוף כשלושה חודשים ממתן ההחלטה בבש"פ 4344/21, ביום 17.10.2021, נידונה הבקשה הרביעית להארכת מעצרו של העורר (בש"פ 6282/21 (השופט ע' גרוסקופף)). בשלב זה הסתיימה עדותה של אחת משתי המתלוננות (המתלוננת ב.ב.), בעוד המתלוננת א.א. טרם העידה. בית משפט זה נעתר לבקשה להארכת מעצר, אך בהתאם להחלטת השופט א' שטיין בבש"פ 4344/21 - הורה על הגשת תסקיר משלים לבחינת חלופות מעצר. בהחלטה זו הדגיש השופט ע' גרוסקופף כי: "עצם העובדה שהמתלוננת א.א. טרם העידה לא תהווה מניעה לשחרור בתנאים שנקבעו בבש"פ 4344/21, אלא רק שיקול לבחינת נאותות החלופות שיוצגו".

7. בהתאם להחלטה זו, ביום 2.11.2021 הוגש תסקיר משלים נוסף בעניינו של העורר. במסגרת התסקיר האמור, שירות המבחן התרשם כי לא חלה הפחתה במסוכנות העורר, הן לפגיעה חוזרת במתלוננות והן לשיבוש מהלכי משפט; וכן כי חלופות המעצר והמפקחים שהוצעו אינם מתאימים. ביום 8.11.2021 קיים בית המשפט המחוזי דיון בבקשת העורר לעיון חוזר, ובמסגרתו התרשם באופן בלתי אמצעי מהמפקחים המוצעים.

8. ביום 15.11.2021 ניתנה ההחלטה בבקשה לעיון חוזר (השופטת מ' גרינברג) (להלן: החלטת השופטת גרינברג). על אף עמדתו של שירות המבחן, קבע בית המשפט כי: "לאור החלטת בית המשפט העליון, בחנתי פעם נוספת, בחינה מעמיקה ויסודית, את האפשרות להעברת המשיב למעצר בתנאי איזוק, שמעתי בקשב רב את טענות הצדדים, ואת המפקחים המוצעים, נתתי דעתי למסמך מאת גורמי הטיפול של המתלוננת א., ומצאתי, כי יש מקום להעברת המשיב למעצר בתנאי איזוק בכפוף להשלמת עדותה של המתלוננת א. בתיק העיקרי" (פסקה 8 להחלטת השופטת גרינברג).

במסגרת ההחלטה התייחס בית המשפט המחוזי לכך ש-"החלטות בית המשפט העליון התוו את דרכו של התיק לבחינת שחרורו של המשיב ממעצר מאחורי סורג ובריח"; וכן לכך שהעורר מצוי במעצר מאחורי סורג ובריח מזה זמן רב (באותו מועד - כשנה וחצי), והליך שמיעתן של הראיות איננו קרוב לסיום. מנגד, נקבע כי הקושי המרכזי בתיק הוא החשש משיבוש הליכי משפט והשפעה על עדים, ובנקודת הזמן שבה ניתנה ההחלטה החשש היה מהשפעה על המתלוננת א.א., שעדותה טרם החלה.

בית המשפט התייחס בהחלטתו למצבה הנפשי של המתלוננת א.א., וציין כי על פי ההלכה הנוהגת, חשש להרעה במצבה הנפשי של המתלוננת אינו יכול לשמש כשיקול בלעדי לאי-שחרור ממעצר, אלא מקום בו יהיה בכך כדי להשפיע על עדותה. לנוכח זאת, נקבע כי ביחס למתלוננת א.א., שעדותה טרם החלה, נותר חשש כי שחרור העורר זמן קצר לפני תחילת עדותה ישפיע על יכולתה להעיד.

אשר על כן, נקבע בהחלטתה של השופטת גרינברג כי יש לשחרר את העורר למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, באחת משתי החלופות שהציע העורר (מעצר בפיקוח אלקטרוני בביתם של בני-זוג בשנות השבעים לחייהם); אך זאת רק לאחר השלמת עדותה של המתלוננת א.א. בפסקה 20 להחלטה האמורה פורטו תנאי העברתו של העורר למעצר

בפיקוח אלקטרוני, לרבות: זהות המפקחים (בני הזוג, שני ילדיהם וכלתם); איסור שימוש במחשב או באינטרנט; הפקדת דרכון ואיסור יציאה מהארץ; הפקדת ערבות והתחייבות עצמית (הן מטעם העורר והן מטעם המפקחים). תנאים אלו הותוו כבר בהחלטת השופט שטיין בבש"פ 4344/21 (בפסקה 15).

9. העורר הגיש ערר על החלטת השופט גרינברג, בגדרו תקף את הכפפת העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני לסיום עדותה של המתלוננת א.א. הערר נדחה בהחלטת השופט ד' ברק-ארז מיום 8.12.2021 (בש"פ 8079/21).

ויודגש: המדינה, מצידה, לא הגישה ערר על החלטת השופט גרינברג.

10. ממועד מתן החלטתה של השופטת גרינברג ועד היום, ניתנו מספר החלטות נוספות בעניין מעצרו של העורר, ובהן: חמש החלטות על הארכת מעצרו של העורר (בש"פ 8741/21; בש"פ 1973/22; בש"פ 4172/22; בש"פ 6282/22); שתי בקשות לעיון חוזר אשר נדחו בבית המשפט המחוזי (החלטה מיום 1.3.2022 והחלטה מיום 19.6.2022), והחלטה של בית משפט זה במסגרתה נדחה ערר שהוגש על ההחלטה המאוחרת מבין השתיים (בש"פ 4397/22; 12.7.2022).

11. ביום 15.9.2022 סיימה המתלוננת א.א. להעיד, ובכך באו לסיומן עדויותיהן של שתי המתלוננות בתיק. בעקבות כך, ביום 22.9.2022, הגיש העורר את הבקשה לעיון חוזר מושא הערר דנן, במסגרתה ביקש לעבור למעצר בפיקוח אלקטרוני בהתאם לתנאים שפורטו בהחלטתה של השופטת גרינברג. בירור בקשה זו נמשך כשלושה חודשים (במהלכם הווארך מעצרו של העורר בבית משפט זה, פעמיים, בפעם השמינית והתשיעית) (בש"פ 6282/22 ובש"פ 8656/22).

ביום 20.12.2022 ניתנה החלטת השופט ע' מיכליס, אשר דחתה את הבקשה האמורה (להלן: החלטת השופט מיכליס).

12. מכאן הערר שלפניי.

החלטת השופט מיכליס

13. כאמור, בגדרי החלטת השופט מיכליס, נדחתה בקשתו של העורר לעבור למעצר בפיקוח אלקטרוני. החלטה זו הייתה מבוססת על חמישה נימוקים, שבגינם סבור היה השופט ע' מיכליס כי יש לסטות מהחלטת השופטת גרינברג, כמו גם מהחלטות השופטים א' שטיין ו-ג' גרוסקופף (הנזכרות כולן לעיל). ואלו חמשת הנימוקים שהוזכרו:

14. הנימוק הראשון, והעיקרי שבהם, מבוסס בעיקרו על "ההשפעה ההרסנית" שצפויה להיות לשחרורו של העורר ממעצר מאחורי סורג ובריוח על חייה של המתלוננת א.א. לעניין זה נאמר בהחלטה כי עדותה של המתלוננת א.א. בהליך העיקרי, הנפרשת על פני מאות עמודי פרוטוקול, העמידה את התרשמותו של בית המשפט כי שחרור העורר

ממעצר מאחורי סורג ובריא יביא להשפעה הרסנית על חייה של המתלוננת, "באופן שיש בו כדי לבסס עילת מסוכנות ברמה הגבוהה ביותר" (על פי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים).

לעניין זה, קבע השופט ע' מיכליס כך:

"סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, קובע כי משהוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, ובכלל זה על המשך מעצרו בפקוח אלקטרוני, אם הוא [סבר] ש"קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה". הנה כי כן, החוק מאפשר לעצור אדם גם אם מסוכנותו אינה מכוונת כלפי כולי עלמא, אלא 'רק' כלפי יחיד בחברה. בגדרו של החשש לשלומם של 'אדם' נכלל גם החשש לשלומם הנפשי של קרובי העבירה, שעשוי להיפגע בעקבות שחרורו של הפוגע. הדברים נכונים ביתר שאת מקום בו, כבענייננו, קרוב העבירה הוא בן משפחתו של הנאשם" (פסקה 28 להחלטת השופט מיכליס; ההדגשות במקור).

15. הנימוק השני הוא כי עוצמת הראיות בעניינו של העורר לא פחתה. במסגרת זו, התייחס השופט ע' מיכליס לכך שבהחלטות הקודמות בעניינו של העורר, לרבות החלטת השופטת גרינברג והחלטות השופטים א' שטיין ו-ע' גרוסקופף שאוזכרו לעיל, לא ניתן היה להתרשם מעדותה של המתלוננת א.א. במסגרת הראיות לכאורה שבתיק, משום שזו טרם ניתנה. עם זאת, כך נקבע, כעת משהסתיימו העדויות מטעם שתי המתלוננות, "וודאי שלא חל כל כרסום בראיות לכאורה" (פסקה 32 להחלטת השופט מיכליס); ויש בכך כדי להשפיע על האיזון המתבצע במסגרת ההחלטה על המשך מעצרו של העורר.

16. הנימוק השלישי הוא כי לא חלה הפחתה בעצמת המסוכנות הנשקפת מהעורר. מסקנה זו, כך נקבע, מתכתבת עם שבעת תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של העורר (ארבעה מהם לאחר המועד בו ניתנו החלטות השופט א' שטיין המוזכרות לעיל) - אשר באופן עקבי נמנעו מלהמליץ על שחרור העורר ממעצר מאחורי סורג ובריא, בשל מסוכנותו. במסגרת זו התייחס השופט ע' מיכליס לכך שמסוכנותו של העורר היא אינהרנטית לעבירות החמורות המיוחסות לו, ואינה מוגבלת למתלוננות בלבד.

17. הנימוק הרביעי הוא העובדה כי נזנחו טענות העורר בנוגע למצבו הרפואי - בעוד מצבו הרפואי היווה נימוק שהוזכר בהחלטות השופט א' שטיין לטובת בחינת אפשרות שחרורו של העורר ממעצר מאחורי סורג ובריא. לגופם של דברים, השופט ע' מיכליס עמד על כך שמצבו הרפואי של העורר אינו חריג או מצריך קבלת טיפול רפואי דחוף, ועל כן אין בהמשך המעצר כדי להשפיע על המצב הרפואי האמור.

18. הנימוק החמישי הוא החשש מפני הימלטות העורר. השופט ע' מיכליס התייחס לכך שעילת ההימלטות כלל לא נבחנה או נדונה בהחלטות בית המשפט העליון. במסגרת נימוק זה, קבע השופט ע' מיכליס כי קיים חשש שהעורר ימלט מהארץ, וזאת מכיוון שהוא מחזיק באזרחות כפולה (ישראלית ואמריקאית), לנוכח גילו המתקדם, ובשל כך שהוא צפוי לעונש מאסר ארוך ככל שיורשע במיוחס לו.

19. לנוכח האמור, נדחתה בקשת העורר לעיון חוזר ומכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים

20. במסגרת הערר שלפניי, סומך העורר את ידיו על החלטת השופטת גרינברג מיום 15.11.2021, כמו גם על החלטת השופט א' שטיין מיום 4.7.2021 (בש"פ 4344/21); וטוען כי לא הייתה הצדקה לסטות מהאמור בהחלטות אלו.

העורר מדגיש כי הוא מצוי במעצר מאחורי סורג ובריה קרוב לשלוש שנים (מאז יום 22.3.2020), בעוד סופו של המשפט "לא נראה באופק" ואפילו פרשת התביעה טרם הסתיימה.

לעמדת העורר, לאחר ששתי המתלוננות סיימו את עדותן, אין עוד הצדקה להותירו במעצר מאחורי סורג ובריה, ואין בהחלטת השופט מיכליס כל נסיבה חדשה שלא הייתה ידועה טרם מתן ההחלטות הקודמות הנזכרות לעיל, ובפרט שלא חל שינוי נסיבות מאז ניתנה החלטתה של השופטת גרינברג. לעניין התנגדות המתלוננות לשחרורו של העורר, נטען כי לפי ההלכה הנוהגת, חשש להרעה במצבן הנפשי של מתלוננות אינו יכול לשמש, לבדו, כעילה לאי-שחרורו של נאשם לחלופת מעצר.

21. המשיבה, מצידה, מתנגדת להעברת העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני. בדיון שנערך לפניי ביום 29.1.2023, עמדת המדינה התבססה על שתי טענות עיקריות:

הטענה הראשונה הייתה כי בעניינו של העורר חל שינוי נסיבות המצדיק סטייה מההחלטות הקודמות - חשיפתו של בית המשפט לעדותה של המתלוננת א.א בהליך העיקרי, והמסקנה לנוכח זאת כי שחרורו של העורר עלול לגרום לה לפגיעה נפשית משמעותית.

הטענה השנייה היא כי אף אם יונח כי לא חל שינוי נסיבות מאז החלטתה של השופטת גרינברג, הרי בנסיבות העניין, ובפרט לנוכח חומרתן של העבירות המיוחסות לעורר והמסוכנות האינהרנטית הטבועה בהן, היה רשאי בית המשפט המחוזי להחליט כפי שהחליט. לעניין זה תוארה החלטתה של השופטת גרינברג ככזו שאין בה יותר מאשר אמירה עקרונית ובלתי מחייבת בדבר אפשרות העברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני, בעתיד. באופן זה מסבירה גם המשיבה הכיצד זה לא הגישה ערר על החלטה של השופטת גרינברג.

דיון והכרעה

22. נקודת המוצא, שהינה גם בעלת חשיבות מכרעת לעניינו של העורר דנן, הינה שהחלטתה של השופטת גרינברג היא החלטה אופרטיבית להעברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני, במועד מוגדר, שתאריכו אינו ידוע במועד מתן ההחלטה (המועד בו תסתיים עדותן של שתי המתלוננות).

די לעניין זה לצטט את החלק המסיים את ההחלטה (תוך השמטת פרטים מזהים), הקובע כך:

עמוד 6

"אשר על כן אני מורה כי המשיב יועבר למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני, בכפוף להשלמת עדותה של המתלוננת א', בתנאים אשר קבע כב' השופט שטיין בבש"פ 4344/21:

א. מעצר-בית מלא, ללא חלונות התאווירות, בתנאי מעצר באיזוק, לצד הפיקוח האנושי אשר יבוצע על ידי שני מפקחים לפחות באופן רציף ולסירוגין.

ב. איסור מוחלט על קיומו של קשר ישיר או עקיף כלשהו עם המתלוננות. אוסרת על המשיב ובני משפחתו לשוחח עם המפקחים על אודות התיק והמתלוננות.

ג. אוסרת על המשיב להשתמש במחשב או באינטרנט.

ד. המשיב יפקיד בבית המשפט כל דרכון שברשותו, אוסרת על יציאתו מן הארץ עד גמר משפטו.

ה. כמו כן יפקיד המשיב בבית המשפט, בטרם העברתו למעצר בפיקוח אלקטרוני, עירבון כספי או ערבות בנקאית אוטונומית על סך 150,000 ₪. המשיב יחתום על התחייבות עצמית בסך 300,000 ₪. כל אחד מהמפקחים [...], יחתום על ערבות צד ג' בסך 50,000 ₪. (מצאתי להפחית את סכום ערבות צד ג' לאור התרשמותי הישירה מהמפקחים).

ו. בד-בבד, יפקידו המשיב והעורבים בבית המשפט הצהרה בכתב שתאשר כי הם מודעים ומסכימים לכך שהפרתו של כל תנאי ותנאי להעברת המשיב לחלופת מעצר זו - בין אם נעשתה על ידי המשיב ובין אם נעשתה על ידי אחד ממפקחיו - תביא לחילוט הביטחונות ולמימושם לטובת אוצר המדינה וכן להחזרתו המיידית של המשיב למעצר מאחורי סורג ובריח.

ז. המשיב יוכל לעזוב את מקום מעצרו אך ורק כדי להופיע למשפטו בישיבות שתקבענה על ידי בית המשפט וכן כדי למלא את צרכיו הרפואיים לאחר קבלת אישור לכך מאת בית המשפט ובכפוף לתנאים אשר יקבעו באותו אישור.

ח. למען הסר ספק, החלטתי תיכנס לתוקף אך בתום שמיעת עדותה של המתלוננת א' בתיק העיקרי. ב"כ המשיב רשאית להגיש הודעת עדכון למותב זה עם סיום שמיעת העדות כאמור, ותינתן החלטה משלימה בהתאם. (פסקה 20 להחלטת השופטת גרינברג; ההדגשה במקור).

ואף זאת ילמד הקורא מהסיפא של הציטוט לעיל: לא רק שמדובר בהחלטה אופרטיבית מובהקת, אלא שלתפיסתה של השופטת גרינברג, בעת התרחשותו של האירוע הרלבנטי - "...בתום שמיעת עדותה של המתלוננת א' בתיק העיקרי..." - כל שעל העורר לעשות הוא לשגר "הודעת עדכון" כדי ש- "תינתן החלטה משלימה בהתאם".

כאמור, המשיבה לא הגישה כל ערר על החלטה זו.

23. משניתנה החלטה אופרטיבית, חד-משמעית וברורה, בדבר שחרורו של העורר, לאחר סיום שמיעת עדותה של המתלוננת א.א, למעצר בפיקוח אלקטרוני ובפיקוח, סטייה מהחלטה זו מצריכה טעם הטמון בשינוי נסיבות שיש בו כדי להצדיק זאת.

למותר לציין כי שינוי במושב היושב לדין והשקפה שונה של המותב החדש באשר להחלטה הראויה, אינם יכולים להוות טעם שכזה.

בהתאם, הנני דוחה את טענתה של המשיבה, אשר נטענה במהלך הדיון שהתקיים בפניי, לפיה גם בהיעדר שינוי נסיבות יכול היה בית המשפט קמא לסטות (ולמעשה - להפוך) את החלטתה של השופטת גרינברג (ואציין כי אין עסקין במצב בו מתגלית טעות בהחלטה הקודמת ואותה טעות היא שעומדת ביסוד ההחלטה הסוטה ממנה).

24. סעיף 52(א) לחוק המעצרים קובע את ההליך לעיון חוזר בהחלטה הנוגעת למעצר עד לתום ההליכים; וזו לשונו:

"עצור, משוחרר בערובה או תובע רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לעיון חוזר, בענין הנוגע למעצר, לשחרור או להפרת תנאי השחרור בערובה, לרבות בהחלטה לפי סעיף זה, אם נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה."

סעיף זה מלמדנו כי הליך של עיון חוזר עוסק בגיליון של עובדות או נסיבות חדשות שיש בהן כדי להשפיע על ההחלטה בעניין המעצר, או בחלוף הזמן מאז מתן ההחלטה כאמור. בבית משפט זה נפסק כי: "מסגרת דינית של עיון חוזר לא נועדה לשמש 'מסלול' לפתיחה מחודשת של החלטת המעצר הקודמת" (בש"פ 966/16 זידאן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 להחלטת השופטת ע' ברון (28.2.2016)).

25. ענייננו הוא מקרה מיוחד בו המאשימה היא שמבקשת לטעון לשינוי נסיבות, וזאת כדי שלא ישונו תנאי המעצר, למרות החלטה שיפוטית קודמת שקבעה ששינוי שכזה יבוצע.

נותר אפוא לבחון האמנם אירע שינוי נסיבות, בין החלטתה של השופטת גרינברג לבין ההחלטה מושא הערר, אשר הצדיק את הסטייה המהותית מהחלטתה של השופטת גרינברג.

26. השופט ע' מיכליס השתית החלטתו על חמישה נימוקים. ברם, כבר מעל פני הדברים, נראה כי רק הנימוק הראשון עניינו בשינוי נסיבות. ארבעת הנימוקים האחרים עניינם, כזכור, ב: אי-הפחתה בעוצמת הראיות; אי-הפחתה במסוכנות העורר; זניחת טענות ביחס למצבו הרפואי של העורר; והחשש מפני הימלטות. נימוקים אלו אינם מגלים נסיבות או עובדות שלא עמדו בפניה של השופטת גרינברג בעת שנתנה את החלטתה.

ואכן, גם בדיון שהתקיים בפניי, התמקדה המשיבה בעיקר בנימוק הראשון שבהחלטה מושא הערר, כמגלם שינוי נסיבות שהיה בו כדי להצדיק את הסטייה המהותית מהחלטתה של השופטת גרינברג.

27. כמתחייב מהאמור לעיל, יתמקד המשך הדיון, להלן, בנימוק הראשון בהחלטת השופט מיכליס - הנימוק שלפיו עדותה של המתלוננת א.א. בהליך העיקרי הביא להעמקת השכנוע של בית המשפט כי שחרורו של העורר עלול לגרום להרעה במצבה הנפשי של א.א.

השאלה היא, אם כן, זו: האם עליה במידת השכנוע שאכן ייגרם נזק נפשי למתלוננת עקב העברתו של העורר למעצר בפקוח אלקטרוני, יכולה להיות נסיבה חדשה שמצדיקה סטייה מהחלטת השופט גרינברג?

אקדים ואומר שסבורני כי התשובה לשאלה זו הינה שלילית.

28. הלכה היא כי בעניינו של נאשם בעבירות מין, יש ליתן משקל של ממש להשפעת שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר על מצבה הנפשי של נפגעת העבירה - "השפעה שאף עלולה להשליך על יכולתה להעיד במשפט באופן חופשי וללא מורא" (בש"פ 4506/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 6 להחלטת השופטת ע' ברון (14.7.2020)).

יתר על כן, נפסק כי כאשר עסקין בעבירות מין בתוך המשפחה מתעורר חשש אינהרנטי לשיבוש הליכי משפט בשל אופי העבירות וההקשר המשפחתי (בש"פ 6958/19 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 11-12 (30.10.2019)). כמו כן, נפסק כי: "...בבחינת מסוכנותו של נאשם בעבירות מין, יש לשקול גם את השפעת שחרורו לחלופת מעצר על מצבה הנפשי של נפגעת העבירה, השפעה אשר עלולה אף להשליך על יכולתה להעיד במשפט באופן חופשי וללא מורא" (בש"פ 4698/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 41 וההפניות שם (16.8.2020)). אשר על כן, לא פעם נפסק כי כל עוד לא הסתיימה עדותו של קורבן העבירה, החשש לפגיעה שתשפיע על העדות מצדיק מעצר מאחורי סורג וברז.

29. עם זאת, שונים הם הדברים ביחס לחשש לפגיעה במצבה הנפשי של קורבן העבירה לאחר שנסיימה עדותה, דהיינו מבלי ששחרור הנאשם לחלופת מעצר עלול להשפיע על ההליך המשפטי. באשר למשקל שיש ליתן לחשש לפגיעה במצבה הנפשי של קורבן העבירה לאחר שסיימה את עדותה, נשמעו בבית משפט זה דעות לכאן ולכאן.

דעה אחת סוברת כי יש ליתן משקל לחשש להשפעת שחרורו של נאשם על מצבה הנפשי של קורבן העבירה, גם במנותק משאלת ההשפעה על ההליך המשפטי המתנהל נגד הנאשם - וזאת במסגרת הגנה על שלום הציבור ובטחונו. וראו, למשל, את שפסק השופט י' עמית:

"החשש ששלומו הנפשי של קורבן העבירה יפגע בעקבות שחרורו של הנאשם בביצוע העבירה הוא שיקול רלוונטי כאחד ההיבטים של הסיכון לשלום הציבור וביטחונו, ובמיוחד כשמדובר בנפגע שהוא בן משפחתו של הנאשם" (בש"פ 280/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 להחלטת השופט י' עמית (19.1.2020); וראו בנוסף: בש"פ 4196/21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 6 (21.6.2021); בש"פ 2916/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (25.1.2012)).

עם זאת, בבית משפט זה נשמעה גם דעה אחרת:

"הרעה במצבו הנפשי של קורבן העבירה לא יכולה לבדה להוות עילה לאי-שחרור הנאשם לחלופת מעצר. מצבו הנפשי של הקורבן לחוד וביטחונו לחוד: מבלי להקל ראש במצבם הנפשי של קורבנות העבירה, הוא איננו נכלל בין עילות המעצר המנויות בסעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים." (בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 33 ו-35 להחלטת השופט א' שטיין (2.2.2020); וראו בנוסף: בש"פ 1823/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 27

(21.3.2021); בש"פ 1596/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 14 (1.3.2020).

ולמען הסר ספק, יודגש: בנסיבות דנן אין עסקינן בחשש לפגיעה במישור הפיזי. עסקינן בחשש שעצם העברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני, לכשתיוודע למתלוננות, עלולה לגרום להן להרעה במצב הנפשי.

30. אין אני נדרש להביע את דעתי במחלוקת עליה עמדתי לעיל, שכן הנסיבות בענייננו שונות ומיוחדות: השאלה אינה האם היה מקום לשקול את החשש לפגיעה הנפשית העלולה להיגרם למתלוננות דנן. השאלה היא האם השקפתו של בית המשפט קמא, בהחלטת השופט מיכליס, בדבר העמקת מידת השכנוע בקיומו של חשש כאמור, מספיקה כדי להוות "שינוי נסיבות" המצדיק סטייה מהותית מהחלטת השופטת גרינברג.

לעניין זה, ספק רב בעיני אם חל כלל שינוי נסיבות:

מצבן הנפשי של המתלוננות היווה גורם מכריע בהחלטה שלא לשחרר את העורר לחלופת מעצר עד לסיום עדויותיהן, מפאת החשש להשפעה על יכולתן להעיד.

בית משפט זה, בהחלטותיו הקודמות, הכוין את בית המשפט המחוזי לבחון את אפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר, אף טרם סיום עדויותיהן של המתלוננות. כך, למשל, בהחלטה בבש"פ 6282/21, הבהיר במפורש השופט ע' גרוסקופף כי: "עצם העובדה שהמתלוננת א.א. טרם העידה לא תהווה מניעה לשחרור בתנאים שנקבעו בבש"פ 4344/21, אלא רק שיקול לבחינת נאותות החלופות שיוצעו". כך עולה גם מהחלטות השופט א' שטיין (בבש"פ 9110/20 ובבש"פ 4344/21), אשר הכוין את בית המשפט המחוזי לבחון חלופות מעצר בענייניו של העורר גם טרם סיום עדויות המתלוננות.

אף על פי כן, בחנה השופטת מ' גרינברג את החלופות שהוצעו, לרבות שקילת עמדתו של שירות המבחן וחקירת המפקחים המוצעים, וקבעה כי על אף האמור בהחלטות הנזכרות לעיל - אין להעביר את העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני אלא לאחר שתסתיים עדותה של המתלוננת א.א. (במועד זה המתלוננת ב.ב. סיימה את עדותה זה מכבר). קביעה זו התבססה, באופן בלעדי, על החשש להשפעה הצפויה של העברת העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני על מצבה הנפשי של המתלוננת א.א.

אם כן, אין כל ספק כי גם השופטת מ' גרינברג התרשמה ממצבן הנפשי של המתלוננות, והדבר הוא שהביא לקביעה כי תידחה כניסתה לתוקף של ההחלטה על העברת העורר למעצר. בהחלטה אף נכללה התייחסות מפורשת להשפעה הצפויה של התוצאה על מצבן הנפשי של המתלוננות גם לאחר סיום עדותן: "לשחרור האב תהיינה השלכות קשות על מצבן הנפשי של בנותיו, אך זו לא יכולה לבדה להוות עילה להותרתו במעצר. כך קבע בית המשפט העליון בהחלטתו האחרונה, ושומה עלינו לצעוד בדרכה" (פסקה 14 להחלטת השופטת גרינברג; וראו גם פסקאות 9-10 להחלטה האמורה).

אכן, לא ניתן למדוד את מידת השכנוע של השופטת מ' גרינברג בעת שקבעה כי: "לשחרור האב תהיינה השלכות

קשות על מצב הנפשי של בנותיו" והורתה בכל זאת על כך שלאחר סיום עדותן של המתלוננות העורר יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני. לא ניתן לכן גם להשוותו למידת השכנוע של השופט ע' מיכליס בעת שהחליט לסטות מהותית מהחלטתה של השופטת גרינברג.

די בכך, להשקפתי, כדי לקבוע שהנימוק הראשון בהחלטת השופט מיכליס לא יכול היה להצדיק את הסטייה המהותית (ולמעשה את הפיכתה) מהחלטת השופטת גרינברג.

31. התוצאה היא שדין הערר להתקבל.

32. ולפני סיום, אבקש להבהיר: אין באמור בהחלטתי דלעיל כדי להקל ראש בחשש לפגיעה במצב הנפשי של מתלוננות בעבירות מין ובמיוחד בעבירות מין במשפחה, עקב העברתו של נאשם ממעצר מאחורי סורג ובריא למעצר בפיקוח אלקטרוני. בוודאי שאין לראות בהחלטתי זו כמבטאת השקפה הגורעת מחומרתן של העבירות המפורטות בכתב האישום דנן (רחוק אני מכך כרחוק מזרח ממערב, וראו האמור בתחילת החלטתי זו). נמנעתי, במפורש, בהחלטתי זו, מלהביע עמדה בשאלה העקרונית האם חשש לפגיעה נפשית כאמור יש בו כדי להצדיק המשך מעצר מאחורי סורג ובריא.

ערר זה הוכרע לאור העובדה שניתנה החלטה אופרטיבית על מעבר למעצר בפיקוח אלקטרוני, החלטה שהמשיבה לא ערערה עליה, ובהיעדר שינוי נסיבות המצדיק סטייה ממנה.

33. כאמור לעיל, הגעתי למסקנה כי יש לקבל את הערר. החלטת השופט מיכליס מיום 20.12.2022 מבוטלת, ועל כן החלטת השופטת גרינברג מיום 15.11.2021 נותרת על כנה.

34. בדיון שלפניי הבהירה ב"כ העורר כי חלופת המעצר בפיקוח אלקטרוני שאומצה בהחלטת השופטת גרינברג עודנה אקטואלית.

הדיון בעניין דנן יוחזר על כן לבית המשפט המחוזי לשם הוצאה לפועל של החלטת השופטת גרינברג, על הכרוך בכך (ובמידת הצורך, שינוי תנאי כזה או אחר הקבוע בהחלטת השופטת גרינברג, בשל שינוי עובדתי כזה או אחר).

מובהר כי לעת עתה, ועד למתן החלטה אחרת בבית המשפט המחוזי, יישאר העורר במעצר מאחורי סורג ובריא.

ניתנה היום, י"ח בשבט התשפ"ג (9.2.2023).

